

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 15 kwietnia 2016 r.

Pozycja 306

POSTANOWIENIE z dnia 6 kwietnia 2016 r. Sygn. akt Ts 256/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Leon Kieres – przewodniczący
Andrzej Rzepliński – sprawozdawca
Andrzej Wróbel,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 1 grudnia 2015 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej U.D.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 22 lipca 2015 r. (data nadania) U.D. (dalej: skarżąca) zakwestionowała zgodność art. 394¹ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.2014.101, ze zm.; dalej: kpc) w zakresie, w jakim uniemożliwia zaskarżenie postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności wydanego po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji, z art. 78 w zw. z art. 176 ust. 1 Konstytucji.

2. Postanowieniem z 1 grudnia 2015 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Stwierdził, że skarżąca nie uzyskała orzeczenia wydanego na podstawie art. 394¹ § 2 kpc, ponieważ wniosła zażalenie nie do Sądu Najwyższego, lecz do Sądu Apelacyjnego w W., uznawszy, że ma do tego prawo na podstawie art. 795 kpc. Niezależnie od powyższego Trybunał odniósł się do zarzutów sformułowanych w skardze. Jak podkreślił, skarżąca nie wskazała art. 45 ust. 1 Konstytucji jako wzorca kontroli konstytucyjności, a sformułowany przez nią zarzut naruszenia zasady dwuinstancyjności postępowania należy uznać za nieuprawdopodobniony. Trybunał zwrócił również uwagę na to, że na gruncie obecnie obowiązujących przepisów kpc nie jest zasadne upatrywanie w treści art. 394¹ kpc pominięcia ustawodawczego w postaci braku możliwości zaskarżenia postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności wydanego po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji. To bowiem, jak wskazał Trybunał, art. 394² kpc (dodany ustawą z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego – Dz.U.2011.138.806, w ramach wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego) reguluje kwestię tzw. odwołania poziomego od postanowień wydanych po raz pierwszy przez sąd

drugiej instancji (nie przewidując wśród tych postanowień postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności).

3. W zażaleniu na postanowienie Trybunału z 1 grudnia 2015 r. skarżąca podniosła, że Sąd Okręgowy w W., który odrzucił jej zażalenie, popełnił błąd, ponieważ powinien był jako podstawę prawną swego orzeczenia podać zakwestionowany art. 394¹ § 2 kpc, a nie art. 394 § 1 kpc. W ocenie skarżącej strona postępowania sądowego nie powinna ponosić negatywnych konsekwencji błędu popełnionego przez sąd, zwłaszcza w sytuacji, gdy – tak jak skarżąca – nie była reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika. Jej zdaniem zatem Sąd Okręgowy w W. „występując jako sąd drugiej instancji, odrzucił zażalenie zgodnie z treścią art. 394¹ § 2 kpc”. Na poparcie tej tezy skarżąca podkreśliła, że: „Gdyby Sąd Okręgowy w W. rzeczywiście zastosował przepis art. 394 § 1 kpc, działając w charakterze sądu pierwszej instancji, przesłałby akta sprawy do Sądu Apelacyjnego w W., jako sądu drugiej instancji”. Odwołała się również do orzeczenia w sprawie Ts 254/07, w której Trybunał nadał bieg skardze konstytucyjnej w zakresie, w jakim zakwestionowano w niej art. 394¹ § 2 kpc w zw. z art. 78 i w zw. z art. 176 ust. 1 Konstytucji. Skargę tę, jak wskazała skarżąca, Trybunał rozpoznał i wydał postanowienie w dniu 30 maja 2012 r. (SK 17/10, OTK ZU nr 5/A/2012, poz. 62). Z powyższego skarżąca wyprowadza wniosek, że Trybunał uznał za możliwe zbadanie zgodności art. 394¹ § 2 kpc z art. 78 w zw. z art. 176 ust. 1 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Na podstawie art. 134 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.2016.293) w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem jej wejścia w życie na etapie wstępnego rozpoznania skargi konstytucyjnej stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.102.643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.). Zgodnie z art. 36 ust. 4 w zw. z art. 49 ustawy o TK z 1997 r. skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. b *in fine* w zw. z art. 36 ust. 6 i 7 ustawy o TK z 1997 r.). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał Konstytucyjny bada – odnosząc się do zarzutów sformułowanych w tym środku odwoławczym – czy w wydanym postanowieniu prawidłowo ustalił istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. W ocenie Trybunału kwestionowane postanowienie jest prawidłowe, a argumenty przytoczone w zażaleniu nie podważają ustaleń w nim przedstawionych i dlatego nie zasługują na uwzględnienie.

3. Trybunał zwraca uwagę na to, że niezastosowanie przez Sąd Okręgowy w W. zakwestionowanego art. 394¹ § 2 kpc było wynikiem zachowania samej skarżącej, która zamiast wnieść zażalenie do Sądu Najwyższego skierowała je do Sądu Apelacyjnego, uznając postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności za wydane w pierwszej instancji. W tym stanie rzeczy nie można zgodzić się ze skarżącą, jakoby to ona została „zmylona nieprawidłowymi działaniami sądu”. Niezależnie jednak od powyższego Trybunał przypomina, że jego rolą nie jest korygowanie błędów sądów. Skarga konstytucyjna jest szczególnym środkiem ochrony praw, służącym zainicjowaniu konkretnej kontroli norm prawnych. Jedną z przesłanek jej dopuszczalności jest uzyskanie na podstawie zaskarżonego w niej przepisu ostatecznego orzeczenia w indywidualnej sprawie skarżącego. Przesłanka ta w sprawie skarżącej nie została spełniona.

4. Ponadto Trybunał stwierdza, że wniosek, jaki skarżąca wyciąga z postanowienia Trybunału z 30 maja 2012 r. wydanego w sprawie SK 17/10 jest nieuprawniony. Było to bowiem nie postanowienie merytoryczne, tylko postanowienie o umorzeniu postępowania na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK z 1997 r. Jako przyczynę umorzenia Trybunał wskazał brak aktualnego interesu prawnego skarżącej w rozpoznaniu sprawy przez Trybunał. Z postanowienia tego nie można wyprowadzić wniosku, że gdyby nie powyższa przeszkoda, to Trybunał uznałby podane tam wzorce kontroli konstytucyjnej za adekwatne.

5. Przede wszystkim jednak Trybunał zwraca uwagę na to, że skarga w sprawie SK 17/10 została wniesiona w 2007 r. – w innym stanie prawnym, kiedy to przepisem, z jakim można było łączyć pominięcie ustawodawcze w postaci braku możliwości zaskarżenia postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności wydanego po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji, był art. 394¹ § 2 kpc. Następnie jednak – po wydaniu przez Trybunał wyroku z 2 czerwca 2010 r., SK 38/09 (OTK ZU nr 5/A/2010, poz. 4) – ten stan prawny uległ zmianie i po art. 394¹ kpc dodany został art. 394² kpc, który reguluje kwestię tzw. odwołania poziomego od postanowień wydanych po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji (nie przewidując wśród tych postanowień postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności). Zmiany tej skarżąca w ogóle nie uwzględniła w argumentacji przedstawionej w zażaleniu.

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak na wstępie.